

číslo 3/2014

Magazín

Téma: Žába na prameni čisté energie

Rozhovor: Kočovník Jaroslav Svoboda

Zprávy: Šumava zazářila

Novinky v našem obchodě

Prozkoumejte nový web!
Myslíte si, že je lepší trávit volný čas třeba procházkou do přírody namísto vysedávání u počítače? Protože si to myslíme i my, zpřehlednili a zjednodušili jsme pro vás nákupy v našem benefičním obchodě. Prozkoumejte nové rozhraní na www.obchod.hnutiduha.cz.

Přes 18 000 Kč pro dobrou věc
Díky vašim nákupům jsme od 1. dubna k dnešnímu dni vybrali prostřednictvím veřejné sbírky přes 18 000 korun. Výnos použijeme na aktivity k prosazení dobrého zákona o šumavském národním parku a zároveň přispěje k lepší práci v ochraně šumavské divočiny a zajistí obnovu života v této vzácné lokalitě. Děkujeme!

10% sleva pro dárcce Hnutí DUHA
Sice jsme změnili prostředí pro nákup v našem benefičním obchodě, ale 10% sleva pro dárcce Hnutí DUHA stále zůstává. Až si tedy budete objednávat některý z našich nových výrobků, nezapomeňte v objednávce zaškrtnout, že jste naším dárcem.

obchod.hnutiduha.cz

Trička „Se mnou je to divočina“ jsou znovu na skladě

Nejoblíbenější tričko je zpět! Vyslyšeli jsme vaše četná přání a v předvánočním čase vracíme do nabídky pánská, dámská i dětská trička s nápisem „Se mnou je to divočina“ v tmavě červené barvě s šedým potiskem. Jeho nákupem podpoříte naši snahu prosadit dobrý zákon o Národním parku Šumava.

„Ucházející“ energetická trička

Nová energetická trička v krásné zaprané modré barvě s planetou, která na jedné straně „uchází“ (podobně jako balónek) pod náporům těžby, znečištění, velkoměst a skládek. Druhá polovina planety je o poznání čistší, zdravější a plná divočiny. Vybrat si můžete mezi bílým a žlutým potiskem.

Nové bavlněné nákupní tašky

Nejen na čerstvou místní zeleninu se hodí naše nové tašky s nápisem „Patříme k sobě. Vaše lokální potraviny“. A až půjdete s bioodpadem na kompost, můžete se pochlubit mnohovýznamovou stylovou taškou „Yeah, I'm composting“.

Hrajte si na tetřeva, farmáře nebo hlídkáře

Speciálně pro naše příznivce jsme nechali v chráněné dílně o. s. Práh ušít originální maňásky. Dlouhé zimní večery vám nyní může zpestřit tetřev, liška, turista, farmářka nebo třeba kočka divoká. A když se k nim přidá liška, medvěd, rys a hlídkář, tak to teprve bude pořádná divočina!

... když nákupy pomáhají.

První vlci v Čechách!

Ještě před pár lety by asi nikoho nenapadlo, že vlci u nás najdou útočiště jinde než v Beskydech. Předpovídal to jen Juraj Lukáč z Le-soochranárskeho zoskupenie Vlk, který prohlásil: „Do deseti let budete mít vlky u Máchova jezera.“ A jsou tam. Fotopasti instalované Správou CHKO Kokořínsko přinesly jasný důkaz o celé vlčí smečce: <http://kokořinsko.ochranaprirody.cz>.

Vlčí a Rysí hlídky se opět rozrůstají

Přijďte se k hlídkám, které na Šumavě, v Beskydech, v Javorníkách a nově také v Bílých Karpatech střezí velké šelmy. V české i moravské divočině čeká dobrovolnické hlídky stopování rysů, vlků či medvědů, instalování a kontrola fotopastí a mnoho dalších zajímavých aktivit. Nenechte si ujít úvodní víkendová školení. Přihlášky a termíny na www.selmy.cz.

7.G: Válka proti přírodě

Nejnovější vydání Sedmé generace přiblíží čtenářům Beskydy, brněnské farmářské trhy či centrum udržitelného života Schumacher College. Redakce vyzpovídala frontmana Trabandu Jardu Svobodu, ředitele Hnutí Brontosaurus Dalimila Tomana a indickou ochranářku Bahar Duttovou. Nechybí ani polemika k Atlasu masa, který vydali evropští kolegové z Přátel Země a nadace Heinrich Böll Stiftung. Hlavním tématem jsou environmentální důsledky válčení a existence armád. Více na www.sedmagenerace.cz.

Milé čtenářky, milí čtenáři,

vyhráli jste! Společně jsme dosáhli důležitého úspěchu. Poslanci a poslankyně zamítli senátní návrh zákona, který by prakticky zrušil Národní park Šumava a otevřel jej developerům a těžbě dřeva. Byli jste i oceněni. Evropská nadace EuroNatur se letos rozhodla udělit výroční cenu „za budování zelených a mírových mostů v Evropě“ Hnutí DUHA a všem jeho podporovatelům. Bude nám ctí s vámi dále spolupracovat. Nájezd spekulantů na šumavské louky byl odražen, ale v následujících měsících nás čeká debata o ministerském zákoně, který má pravidla v národním parku stanovit.

Budeme odpady recyklovat, nebo zbytečně pálit? Uděláme první krok k nezávislosti rodin na drahých dovážených surovinách a palivech? I tyto otázky budou v brzké době na stole. Sobotkova vláda neslíbila recyklovat odpadky či snížit závislost na ropě jen tak mimochodem – naši experti a dobrovolníci už na tom odvedli spoustu práce.

Je pro mě velkou ctí a obrovskou výzvou převzít v této vzrušující situaci řízení programové práce Hnutí DUHA. Můj předchůdce Vojtěch Kotecký v naší organizaci působil 22 let a v posledních deseti letech byl programovým ředitelem. Jistě nejen pro mě bylo nesmírně inspirativní s ním spolupracovat a učit se od tak zkušeného ekologického experta a стратега. Hnutí DUHA se etablovalo jako silný advokát zdravého prostředí a pestré přírody. Je to závazek, ale nebudu na něj zdaleka sám. Ekonomiku a provoz organizace bude mít na starosti finanční ředitelka Marie Horáková. Máme silný tým lidí kombinujících renomé prvotřídních expertů s nadšením pro ochranu životního prostředí. A máme také vás. Píšete politikům, pomáháte pečovat o krajinu, požadujete v obchodech místní potraviny a po dodavatelích čistou energii a podporujete Hnutí DUHA pravidelnými příspěvky.

Děkuji Vojtěchovi, že nám předává Hnutí DUHA v tak dobré kondici, a také vám za podporu, bez níž by naše práce nebyla možná.

Jiří Koželouh
programový ředitel Hnutí DUHA

Zákon o podporovaných zdrojích energie

V článku *Žába na prameni* píšeme o novele zákona o podporovaných zdrojích energie, který určí podmínky pro nové zdroje využívající slunce, vítr či biomasu. Diskuze s odpovědnými úředníky i mediální a veřejná debata, do níž Hnutí DUHA aktivně vstupovalo, přinesly první dílčí výsledky. Podle návrhu zákona, který koncem října schválila vláda, se už malí výrobci elektřiny pro vlastní spotřebu nebudou muset registrovat jako podnikatelé ani usilovat o získání licence pro výrobce elektřiny. Jedná se především o majitele malých fotovoltaických elektráren (do výkonu 10 kW) na střechách domů, a to i v případech, že zůstanou připojeni k síti. O zachování této pozitivní změny budeme usilovat i v Poslanecké sněmovně.

Zlepšení administrativních podmínek pro malé zdroje ovšem samo o sobě novým instalacím cestu neotevře. Rozhodující bude postoj provozovatelů distribučních soustav, tedy společností ČEZ, E.ON a PRE. Pro rozvoj mikrozdrojů je zásadně důležité, aby energetické firmy přestaly hrát roli „žáby na prameni“.

Šumava zazářila nad Bodamským jezerem

V říjnu na ostrově Mainau na Bodamském jezeře Hnutí DUHA slavnostně převzalo – jako vůbec první střeoevropský laureát – prestižní cenu evropské nadace EuroNatur. Ocenění jsme získali my všichni (pracovníci, dobrovolníci i podporovatelé) za „mimořádné zapojení do úspěšné ochrany NP Šumava během dvou posledních desetiletí. Vážíme si odvážných akcí proti autoritářské svěvolí – a pro ochranu přírody,“ zdůraznila prezidentka nadace Christel Schroeder.

Profesor Hubert Weiger, předseda Německého svazu ochrany přírody (BUND), vyzdvihl osobní zásluhy lesního experta Hnutí DUHA: „Na úspěchu má klíčový podíl Jaromír Bláha. V oblastech ochrany přírody, zvířat a přeshraniční spolupráce je odborníkem k pohledání. Je člověkem, jemuž nejde o předvádění se, ale o věc, která slouží všem – o domov, přírodu a rozmanitost v krajině.“

Antifosilní Francie

Francouzská vláda schválila nový zákon, který sníží závislost země na uhlí, ropě či zemním plynu o tři čtvrtiny. Bude spočívat třeba v daňových úlevách pro investice do zateplování domů nebo do výroby energie z obnovitelných zdrojů.

Je to asi jedna z mála věcí, v níž se Francie inspirovala ve Velké Británii. Na ostrovech podobný zákon přijali poté, co se na něm shodla vláda s opozicí, svazem průmyslu i odbory. A funguje skvěle, Británii se daří snižovat emise skleníkových plynů (tedy spotřebu fosilních paliv) o 2 procenta ročně. A proto opisují nejen Francouzi, ale také Rakušané, Dánové či Finové.

Jak už víte, je velkým úspěchem Hnutí DUHA, že se takový zákon zavázala připravit i současná česká vláda. Novinkou je, že před pár týdny dal ministr životního prostředí pokyn svým úředníkům, aby zákon napsali. My budeme samozřejmě dávat pozor, aby zákon opravdu vznikl a srazil energetické účty českých domácností.

Poslanci smetli „zákon o likvidaci Národního parku Šumava“

Zákonodárci na konci října zamítli návrh zákona o Národním parku Šumava, který připravilo několik senátorů a který upřednostňoval zájmy spekulantů s pozemky a těžařské firmy. Pro zamítnutí hlasovalo 93 poslanců (TOP 09, Úsvit, ANO a většina ČSSD), proti zamítnutí 42 (ODS, KSČM a část KDU-ČSL).

Hnutí DUHA i vědci už dříve upozorňovali, že senátní zákon rozšiřuje potenciálně zastavitelné území na pozemky, jež v minulosti skupili lidé spojení s politiky a realitní firmy. Za určitých podmínek by zákon umožnil káčet dokonce i na celém území národního parku.

Na podporu šumavské divočiny proběhly koncerty v Pošumaví a v Praze a naši petici za lepší zákon o Národním parku Šumava podepsalo přes 43 tisíc lidí. Parlamentní stopka je tedy velkým vítězstvím Hnutí DUHA i všech našich podporovatelů a také jasným vzkazem Ministerstvu životního prostředí, aby připravilo opravdu dobrý zákon pro ochranu vzácné šumavské přírody.

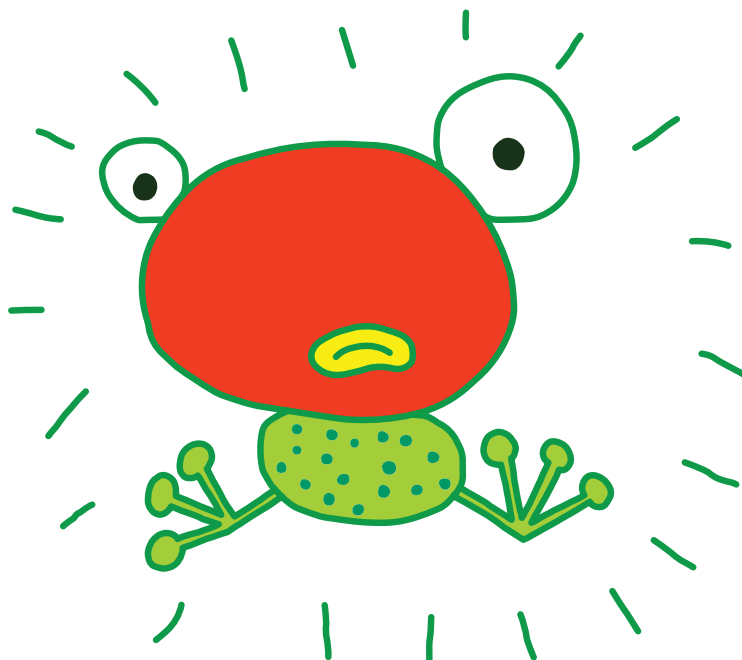
Ministerstvo koketuje se spalovači odpadků, ale recyklace se nevzdává

V drama se změnilo parlamentní schvalování rutinní novely zákona o odpadech. V září vládní koalice spolu s KSČM dala zelenou narychlo vzniklému přílepku Ministerstva životního prostředí, který sice zakazuje skládkování netříděného komunálního odpadu, ale zároveň nepřímo preferuje drahé megaspalovny. Zákon také požaduje zavedení tříděného sběru kovů a bioodpadu ve městech a obcích – aniž by však naznačil bližší podmínky. Třeba jestli stačí odvézt jednu ročně větve, nebo se musejí třídít i kuchyňské odpady. Hnutí DUHA bude nyní usilovat o to, aby ministerstvo napravilo situaci dobrými vyhláškami a podporovalo recyklaci namísto zbytečného pálení.

Do letních akcí se aktivně zapojily stovky dobrovolníků

Ani letos v létě nechyběly lesní a ochranné akce, které Hnutí DUHA pravidelně pořádá pro širokou veřejnost. Aktivní dovolenou o prázdninách strávilo celkem 140 dobrovolníků při příležitosti 17. ročníku Týdnů pro les a divočinu. Během 9týdenních turnusů pomohli ochránit proti okusu desítky listnatých dřevin a vzácných jedlí, pokosili hektar luk, usušili a shrabali seno pro ovečky na zimu, vyřezali dva hektary borovice kleče, která se šíří v CHKO Beskydy a Jeseníky, opravili část kostela v zaniklé obci Pelhřimovy na Osoblažsku a přidali ruku k dílu na Ščúrnici, kde vzniká nový prales. Znovu jsme obnovili také lesoochranný kurz, který poskytl praktické i teoretické vzdělání více než dvacítce účastníků. Na konci srpna nás mile potěšil nadprůměrný počet zájemců (31), kteří přijeli na Šumavu na exkurzi napříč národními parky.

Žába na prameni (čisté energie)

Kdybyste třeba na třídním srazu měli pocit, že debata kolem stolu uvadá, tak se mezi řečí zmiňte, že obnovitelné zdroje jsou dobrá věc a že rozvoj jejich využívání zasluhuje podporu. Ospalý večírek rázem rozproudí poměrně vzrušená diskuze. Jak a proč do ní přispět?

Minimálně proto, že u každého stolu se najde člověk schopný mluvit o tom, jak velkým průšvihem skončily podpory fotovoltaiky a jak obnovitelné zdroje vedou jen ke zdražování elektřiny. A hlavně proto, že se stejným postojem se setkáte i u některých poslanců či ministerských úředníků. Vysvětlit, proč jsou na omylu, je rozhodně víc než k věci.

Slunce a vítr – stabilní jistoty

Důvody, proč země jako Německo, Dánsko nebo Skotsko podle svých oficiálních energetických strategií směřují k systému postavenému převážně na obnovitelných zdrojích, jsou až banálně jednoduché. Slunce, vítr či půda, na které může vyrůst energetická biomasa, budou za sto let k dispozici na každém území v podobné míře jako dnes. Přírodní podmínky by se neměly dramaticky zhoršit, ale ani zlepšit. Množství kilowatthodin,

kteří se nám díky nim podaří dostat do spotřebičů, bude záviset na úrovni a stupni nasazení technologií, jako jsou elektrárny. Možnosti produkce obnovitelných zdrojů jsou sice omezené přírodními podmínkami, ale jejich vyčerpání prostě nehrozí. Touto výhodou se nemůže pochlubit žádné ložisko uhlí, uranu, zemního plynu ani ropy.

Krátkozrakost krátké paměti

Proti uvedeným výhodám vaši spolustolovníci nic nenamítnou, ale rychle přejdou k jádru věci. Proč na jednu musím na obnovitelné zdroje doplácet přes drahou elektřinu? Není pochyb o tom, že obnovitelné zdroje i přes rychle klesající cenu technologií zatím nemůžou konkurovat zavedeným energetickým odvětvím. Pod slovem „zavedený“ se skrývá také „vybavený tradičními dotačními mechanismy“. Využívání

NAKOPNĚTE ŽÁBU – NA PRAMENI ČISTÉ ENERGIE

fosilních paliv je dotováno většími částkami než čisté zdroje, ale už jsme na to zvyklí. Zato ta šestina ceny elektřiny, která připadá na podporu obnovitelných zdrojů, leží v žaludku kdekomu. Kdo si přitom vzpomene, že cena elektřiny pravidelně rostla před zavedením obnovitelných podpor?

Výsledky debat s kamarády nejsou důležité, ale podobně uvažující poslanci v loňském roce podpory pro nové obnovitelné zdroje prakticky zrušili. To znamená, že v současné době se u nás na rozdíl od progresivních evropských států jejich rozvoj prakticky zastavil. A Hnutí DUHA hledá možnosti, jak obnovitelnou energetiku dostat zpátky na scénu. Jsme silně přesvědčeni, že zejména střešní fotovoltaické systémy, bioplynové stanice na kompostovatelný odpad a větrné elektrárny na vhodných místech si zaslouží takové podmínky, aby jejich počet rostl. Zatímco v případě větrných elektráren a bioplynových stanic by byl nejefektivnějším nástrojem vyzkoušený systém zeleného bonusu,

podpora střešní fotovoltaiky si zaslouží samostatný rozbor.

Lepší panel na střeše...

Není sporu o tom, že systém podpory obnovitelných zdrojů, který vedl k rozmachu velkých fotovoltaických elektráren, se v České republice nepodařilo správně nastavit a řídit. Ovšem aktuální podmínky pro nové střešní fotovoltaické systémy jsou druhým extrémem. Dnes si panely na střechu namontují jen milovníci této technologie a fanoušci nezávislosti na energetických společnostech, kteří jsou navíc velmi zdatní ve vyjednávání s úřady.

Výroba elektřiny ve fotovoltaických elektrárnách umístěných na střechách budov má přitom nesporné výhody. Majitel fotovoltaického systému je na tom podobně jako ostatní samozásobitelé (například zahrádkáři) – snižuje svoji závislost na vnějších dodávkách. Vzhledem

k tomu, že fotovoltaických střech a fasád u nás mohou být statisíce (v Německu už jich je více než milion), může se omezení závislosti týkat i energetické bilance státu. Toho si je vědoma i současná vláda, která si do programové části koaliční smlouvy dala větu: „Upravíme zákon o podporovaných zdrojích energie tak, aby nezatěžoval českou ekonomiku a domácnosti, ale využíval těch efektů z podporovaných zdrojů, které jsou vlastní České republice (např. podpora solárních panelů na střechách domácností a firem).“

Dlouhé vedení

Zatím ovšem ministři žádný krok k naplnění svého programu neudělali. V současné době (od ledna 2014) není provoz nově postavených fotovoltaických zdrojů spojen s žádnou podporou. Možnost prodávat vyrobenou elektřinu do sítě za cenu vylepšenou zeleným bonusem platila pouze pro elektrárny postavené do konce roku 2013. Nová fotovoltaika se vyplatí pouze v případech, kdy si majitel spotřebuje významnou část elektřiny sám a ušetří za její nákup. Povinnost být podnikatelem je u majitelů malých fotovoltaických systémů za této situace paradoxní.

Další výraznou bariérou pro výstavbu nových fotovoltaických elektráren je složité vyjednávání o připojení k síti. Lidé uvažující o investici do fotovoltaické elektrárny, kteří se nehodlají nadobro odpojit od rozvodné sítě, si musejí připojení vyjednat s provozovatelem soustavy (ČEZ Distribuce, E.ON Distribuce). Jednání jsou složitá a úspěch je nejistý.

Výsledek potýkání uživatelů s administrativními překážkami a ekonomickými propočty je vypovídající. Od začátku roku se v celé České republice postavilo jen několik desítek střešních elektráren.

S kým přichází zákon

Šanci na změnu ovšem máme. Vláda letos na podzim projedná novelu energetického zákona a souvisejícího zákona o podporovaných zdrojích energie a následně se bude stejnými normami zabývat poslanecká sněmovna. Jde o dobrou příležitost, jak odstranit překážky, které střešní fotovoltaice stojí v cestě.

Nový zákon by měl:

- odstranit povinnost majitelů malých zdrojů do instalovaného výkonu 11 kW být registrováni jako podnikatelé a být držiteli licence na výrobu elektřiny;
- definovat podmínky, při jejichž dodržení bude připojení elektrárny do 11 kW výkonu k rozvodné síti nárokové (uvedení nepodléhá souhlasu distribuční společnosti, stačí kladné vyjádření revizního technika) – definované podmínky se budou týkat především povoleného přetoku do sítě, z pohledu fotovoltaických zdrojů by mělo jít o 800 W na jednu fázi; připojení zdrojů, které by podmínku nesplňovaly, by nadále podléhalo souhlasu provozovatele distribuční soustavy;
- osvobodit elektřinu vyrobenou ve zdrojích do 11 kW a spotřebovanou vlastníkem od poplatků z pohledu výroby i spotřeby.

Co je potřeba

Změny v zákoně jsou nezbytné pro to, aby počet instalací střešních elektráren vzrostl z desítek na stovky. K plnému využití potenciálu fotovoltaiky v příštích letech bude třeba zavést nefinanční systém podpory – takzvaný net-metering. Ten bude vyžadovat spolupráci s provozovateli distribučních sítí a obchodníky s elektřinou.

Princip net-meteringu je na první pohled jednoduchý. Pokud majitel fotovoltaické elektrárny splní patřičné technické požadavky a pořídí si obousměrný elektroměr, může provozovatele sítě požádat o net-meteringovou smlouvu. Pak svoji přebytečnou produkci bezplatně dodává do sítě a tomu odpovídající množství elektřiny si zdarma zase odebírá. Při ročním vyúčtování zaplatí ve smluveném tarifu rozdíl mezi spotřebovanou a dodanou elektřinou. Pokud jí dodá více, než spotřebuje, distribuční společnost mu přebytek neproplatí.

Karty míchá ČEZ

Hlavní překážkou pro rozvoj fotovoltaiky je odpor distribučních společností vlastněných firmami ČEZ a E.ON. Jejich zástupci zdůvodňují průtahy omezenou kapacitou

sítě pro připojování nových zdrojů, relevantní data si ovšem nechávají pro sebe. Net-meteringové smlouvy svým zákazníkům se zájmem o střešní fotovoltaiku nenabízejí.

Troufnu si tvrdit, že faktickým důvodem, proč ČEZ fotovoltaice nepřeje, je nechtěná konkurence pro jeho vlastní elektrárny. Majitel fotovoltaického systému si část elektřiny vyrobí, takže si ji nemusí kupovat a platit za ni dodavateli (tím je často opět ČEZ nebo E.ON). Naším cílem je přesvědčit poslance, aby schválili pravidla, která budou vyhovovat spíše provozovatelům fotovoltaických systémů než energetickým firmám.

Povahou jsem kočovník

„Nehrajeme na firemních večírcích pro zábavu k požívání chlebičků,“ říká za kapelu Traband její frontman Jarda Svoboda, který s Trabandem i bez hraje na koncertech pro šumavskou divočinu. Povídali jsme si o novém albu Vlnobeat, nechuti něco vlastnit a mužích, kteří sázejí stromy.

Spolu s kapelou Traband jste hráli v červnu v Nahořanech, přímo „v místě činu“ na šumavském koncertě. Slyšela jsem, že byl velmi specifický. Prozradíte v čem?

K Nahořanům u Volyně mám letitý a trochu sentimentální vztah. Hospodu, ve které koncert proběhl, před lety otevíral kamarád a stala se velmi populární a navštěvovaná. Koncert byl zároveň rozloučením s tou hospodou, protože se zavírala. Samotná akce byla fantastická: úžasná atmosféra a lidé, výborně zorganizovaná dramaturgie, střídání kapel a písničkářů na dvou pódíích, nevznikaly žádné prostoje, zároveň se mohlo jít do baru. Fungovalo to překrásně. Tím, jak to vyšlo, tak jsme dali najevo, že

nejsme anarchističtí ekoteroristi (smích), kteří jdou do partyzánské války, ale že se umíme o své publikum dobře postarat a akci organizačně zvládnout. Je to hlavně zásluha Ondry Šturmy, který to se svým týmem celé spunktoval. Lucerna (Lucerna music bar, pozn. aut.) je zase zvláštní něčím jiným, je také příjemná, ale myslím, že důležitý je ten večírek, muzika a to, co lidi spojí.

Kde byste vy jako Jarda Svoboda nebo Traband naopak nikdy nevystupovali, s čím byste zkrátka nespojili své jméno? Máte něco jako etická pravidla vystupování kapely?

To určitě máme. Nikdy jsme nehráli

na podporu žádného politika nebo politické strany, včetně stran, které volíme. Myslím si, že písničkář si musí za každou cenu uhlídat svůj nadhled, nesmí se nikdy nechat koupit žádnou politickou ideologií. To je pro mě i v angažovanosti na poli ekologie takový mantinel, rozhodující prvek, zda ta aktivita vyrůstá z aktivistického, občanského postoje, nebo ze snahy dostat se do parlamentu.

Co firemní akce? Nebo akce sponzorované velkými firmami?

Pokud jedeme někam na festival, nemáme šanci předem se dozvědět, kdo to bude sponzorovat. Ale většinou jsou to pivovary. Teď jsem se nedávno docela ošival, když jsme

hráli na festivalu sponzorovaném ČEZem. Ale to se člověk dozví, až tam přijede. Co se týče firemních akcí, tak nás zajímá, pro koho hrajeme. Nebudeme hrát pro někoho, s jehož ideou nesouzníme nebo jehož činnost nám je proti mysli. Druhá věc je, že nehrajeme na firemních večírcích pro zábavu k požívání chlebičků. To už samo o sobě dost těch firem vylučuje a ony se nám ani neozývají, nejsme kapela, která by působila zpovzdálí jako kulisa.

Stále ještě žijete v Praze na Žižkově? Údajně jste se chtěl přesunout někam na venkov...

Pomaličku se vzdaluju od centra, nyní bydlím ve Strašnicích, beru to jako mezikrok. Žižkov pořád miluju, to je láska nadosmrti, ale vyrostl jsem na venkově. Jsem dítě přírody, ale mám rád i velkoměsto. Každopádně v posledních letech jsem si ujasnil, že nechci nic vlastnit. Nechci vlastnit žádný dům, statek, byt, být zatížený dluhy, hypotékou, splácením. Nechci. Je mi mnohem líp a svobodněji, když se přesouvám z místa na místo, asi jsem povahou kočovník.

Koncerty upozorňují na problémy v Národním parku Šumava. Jaký máte vztah k tomuto místu, k čemu by podle vás měl národní park sloužit?

Vnímám šumavský park jako celonárodní bohatství, něco jako Národní divadlo, Národní knihovnu, něco, co uchovává historickou paměť národa, nejen kulturní, ale vlastně ekologickou paměť – krajina, nezasažená industrializací nebo zástavbou. S tím souvisí podle mě i povaha člověka – s krajinou, ve které žije, do které zasahuje

a kterou přetváří. Jinou mentalitu mají lidé, kteří se nepotýkali s lesy, ale s mořem, nebo kteří – když to vezmu do extrému – se potýkají s několikaměsíční zimou. To všechno se v tom charakteru lidí a – nemám rád to slovo – národa (úsměv) prolíná. Je dobré vědět, kdo jsme, v jaké krajině jsme vyrůstali, s jakými přírodními živly jsme přicházeli do styku a museli jsme se s nimi naučit žít.

Pořád je hodně lidí, kteří mají zájmy úplně jinde...

Pro ně je bohatstvím postavit tam dům a výhodně jej pronajmout. To je zcela legitimní a chápu to. Je to způsob lidské existence – podnikat, vytvářet nové věci, ale měli bychom si ujasnit, že národní park je národní a patří celému národu, ne několika málo vyvoleným.

V jednom rozhovoru před několika lety jste prozradil, že byste byl rád společenštější a vaše společenkost souvisí s vystupováním na pódiu. Připadáte si nyní už společenštější?

Jak kdy. Ještě než jsem sem šel, tak jsem si říkal: „Já sem vlastně vůbec nechci jít.“ Vážně jsem uvažoval o tom, že se na něco vymluví, třeba někde zabloudím (smích).

A na pódiu?

To je takové rozložení sil. Je to podstatná část mé bytosti, mé duše, něco, čím s lidmi komunikuji, čím se na sebe napojujeme a co mezi muzikantem a publikem jiskří, ale je fakt, že v soukromí toto uplatnit neumím nebo nechci. Nemám například potřebu chodit třeba do hospod nebo do kaváren za účelem sdružování se.

Tak proto jste mi psal, že nemáte v Praze oblíbený podnik.

To je pravda. Ne že bych se tomu úplně vyhýbal, samozřejmě občas zajdu a cítím se obohacený, když slyším zajímavý lidský osud nebo příběh, ale nejsem typ člověka, který by hledal inspiraci jenom v hospodách.

Kromě podpory ekologických aktivit jste se jako Traband hodně angažovali i v sociální oblasti. I ve vašich textech může posluchač najít spoustu příběhů lidí, kteří stojí na okraji společnosti. Před třemi roky jste udělali koncert a vydali DVD pro neslyšící. Nedovedu si představit, jak taková akce probíhá...

Ty koncerty neustále pokračují, nešlo jen o jeden koncert. Projekt Neslychané-Neslyšené Komory

tlumočnicků do českého znakového jazyka je dlouhodobá záležitost, tento týden jedeme ještě do Tábora. To je vlastně modelový příklad – tak, jak máme naplánovaný koncert v Táboře, tak ty koncerty probíhaly vždycky. To znamená, že se nejedná jen o neslyšící publikum, to tvoří spíš menšinu, ale koncert je tlumočený do znakového jazyka pro neslyšící. Spočívá to v tom, že jednotliví tlumočníci mají dopředu připravené písničky a buď paralelním způsobem tlumočí příběh té písně, nebo si k tomu vytváří ještě svůj vlastní příběh, což je ještě zajímavější.

Máte nějaké reakce i od neslyšících?

Mám odezvy především od slyšících, že je to velký zážitek i pro ně. Tlumočnick je vlastně takový další

rozměr hudby, vizuální, a můžete jej vidět jako tanečníka, který tu hudbu ztvárňuje, nemusíte ani rozumět znakovému jazyku, abyste vnímali hudbu s pohybem. Od neslyšících mám reakce zprostředkovaně skrz slyšící tlumočníky, já sám znakovou řeč neovládám. Je to opět velice pozitivní a řekl bych vděčné, protože hudba pro neslyšící je přece jen oblast působení, která není frekventovaná, využívaná.

Trabandu vychází nová deska. Dříve jste bývali tři, čtyři, nyní vás hraje pět. Můžeme čekat nějaké změny ve zvuku?

Nástrojové obsazení se rozšířilo o banjistu, ale základ tvoří pořád naše čtyřka – bubeník Vašek Pohl, Jana Kaplanová na trumpetu, Robert Škarda s tubou a Jarda Svoboda

s kytarou. Písničky budou tentokrát více pocitové, nepřiběhové. Obvykle jsem spíš vypravěč příběhů, ale v tomto období přišla taková inspirace, ze které vzešly písničky bez příběhu a spíše zkoumající lidské nitro.

Nahrávali jste v lesním studiu. Co si pod tím představíte?

Je to netradičně umístěné studio na rozdíl od těch městských, která jsou vždy ve sklepech nebo v odhlučněných místnostech. Toto studio je normálně v chatě uprostřed lesa a do nahrávání nám třeba při bouři proznívaly hromy, stejně tak cvrlikání ptactva a šumění potoka, který protéká přímo před chatou. Ne že by to byl záměr a plán, aby to tam tak znělo. Ale když se člověk zaposlouchá do těch písniček, tak to tam občas zaslechne. Mě to lákalo kvůli možnosti nebyť obklopený hlukem aut a civilizací, ale zavřít se do toho vnitřního světa.

V repertoáru má Traband píseň Muž, který sázal stromy, pojmenovanou podle povídky Jeana Giona. Je to o vás, sázíte stromy?

Byl jsem dlouhá léta zahradníkem, ale nyní už jsem na volné noze. Písnička je inspirovaná knihou a tím krásným animovaným filmem, ale především je to písnička o mém pradědovi, veteránovi z 1. světové války, který v závěru života tak, jak si jej pamatuju, neustále sázel stromy, staral se o sad, zahradu, půdu, zvířectvo. Písnička je věnována právě jemu. ■

Na křest a oslavu nového trabandího CD se můžete vydat 27. listopadu na brněnskou Flédu nebo 9. prosince do pražské Akropole.

Podzim je v plném proudu aneb Jak správně sázet stromy

Pokud jste někdy sázeli strom, budete se mnou nejspíš souhlasit, že je to pěkná práce. V člověku se ozývá něco ze starých sedláků – radost, že může být tím, kdo dotváří krajinu, buduje si s ní vztah a dává možnost jinému živému organismu, aby se projevil a rozvinul do krásy.

Právě podzim je ideálním obdobím pro výsadbu stromů. V následujících řádcích se dozvíte, jak se vyvarovat chyb při sázení dřevin, abychom radost z nově vysazeného stromu měli nejen my, ale i dřeviny samotné.

Proč právě na podzim?

Podzim se pro sázení stromů hodí hned z několika důvodů: stromky jsou už bez listů, ale jejich kořeny stále ještě mohou přijímat vodu. Když nemají listy, nevypařuje se z nich voda. A když se nevypařuje voda, je menší riziko, že strom uschne. Také teploty jsou v podzimním období většinou vyrovnanější a nezbytná vláha je dostupnější.

Jak sázet jako profík

Abychom předešli zbytečným komplikacím, je vhodné výsadbu stromů předem promyslet a naplánovat:

- Víme, co chceme sázet a kam – vypadá to jednoduše, ale

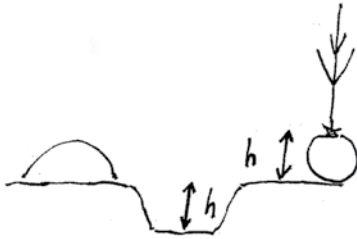
valná část úspěchu stojí právě na tomto bodě. Nejprve si musíme udělat představu o tom, jak by měl vypadat výsledek. Předjdeme tím častým problémům v pozdějších letech, například že borovice lesní vysazená dva metry od domu se už jednoho dne opravdu na místo nevejde, bude stínit i sousedovi ve 4. patře a možná mu shodí i sušák na prádlo. Zato na rozlehlý dvůr je škoda dávat zakrslý javor, když by tam mohla růst lípa nebo ořešák.

- Dáváme přednost původním, domácím druhům dřevin – jsou odolnější, hodí se do naší krajiny (o pozitivích pro biodiverzitu nemluvě), vypadají pěkně a často jsou i levnější. Smrky vysazujeme až od 700 m n. m. (prostě tam, kam patří; podrobné informace o vhodných podmínkách pro různé druhy dřevin lze snadno vyhledat na internetu nebo v literatuře, viz níže).
- Připravíme si pomůcky a materiál – kvalitní sazenice od místního školkaře (vydrží více než „křehotinky“ z velkých zahradnických center), dřevěné kůly, palici na zatloukání, zahradnické nůžky, úvazky, rýč, vodu, případně pletivo.

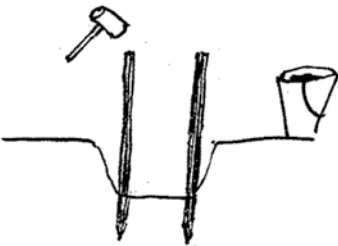
A hurá do práce:

- **Koukneme na teploměr** – nesmí mrznout. Stromky něco vydrží, ale není dobré riskovat omrznutí kořenů. Déšť při výsadbě stromům neškodí, u lidí je to různé...
- **Pozor na kořeny** – u prostokorných sazenic (které nemají bal) nesmějí kořeny za žádných okolností vyschnout, mohlo by to způsobit úhyn stromu. Pro přepravu si připravíme igelit, který kořeny zakryje a udrží ve vlhku až do výsadby (dobrým pomocníkem je i rozprašovač).
- **Výchovný řez** – u mladých stromků na podzim lze řez provést, platí ovšem zásada, že na podzim by se dřeviny příliš řezat neměly, neboť míza, která podmiňuje hojení ran, se stahuje ke kořenům. Stromy pak nedokážou hojit rány tak efektivně jako na jaře a v létě, kdy je míza v nadzemních částech dostatek.

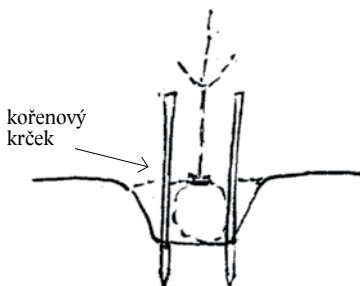
1 Vykopeme jámu, která bude stejně hluboká jako kořenová soustava a širší (zhruba 1,5krát) než šířka kořenů.

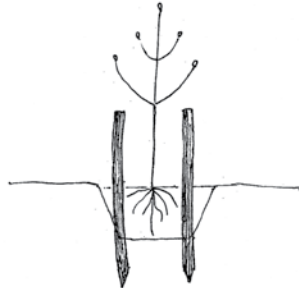
2 Zatlučeme kůly tak, aby se celý kořenový systém vešel do jámy.

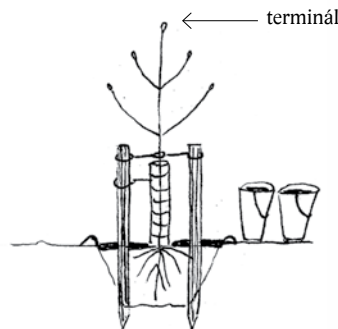
3 Vyzkoušíme, zda je kořenový krček v rovině s terénem (strom nesmíme „utopit“, krček musí být ve stejné výšce jako ve školce) a zda kůly nejdou výše, než je báze koruny.

4 Při vlastní výsadbě je nejlepší spolupráce dvou lidí – jeden člověk strom přidržuje v rovině a kontroluje, aby byl kořenový krček v úrovni terénu, a druhý vyplní prostor kolem kořenů či balu hlínou tak, aby nevznikla prázdná místa. Zemi ušlapeme. Lze přidat kompost.

5 Před dokončením výsadby ještě můžeme navýšit okraje kořenové mísy. Pokud není riziko poškození hraboši příliš vysoké, stromek je dobré namulčovat (vhodný organický materiál z okolí je často lepší než mulčovací kůra z jehličnanů), mulč se však nesmí kmene dotýkat. Úvazky uvážeme napevno ke kůlům a kolem kmene s rezervou, aby nebyl kmen odírán a měl prostor k růstu. Důkladně zalijeme (min 20l vody). Nakonec provedeme výchovný řez: odstraníme uschlé a nemocné větve a větve vrůstající do koruny – vždy je nutné nechat jen jediný terminál.

Další informace, zejména které dřeviny se hodí na která stanoviště, lze najít v publikaci Jak se sází strom (Miroslava Drobílková, Nadace Partnerství, 2007) či na webu (např. Hnutí Brontosaurus, <http://akce.brontosaurus.cz/zasa-si-svj-strom/o-stromech>).

Údržba po výsadbě

V prvním a druhém roce po výsadbě je v případě delšího sucha potřeba zajistit zálivku. Pokud jsme u neovocných dřevin provedli dobrý výchovný řez, máme ulehčenou práci a už jen podle potřeby vyvětvujeme. Jednou či dvakrát za rok zkontrolujeme úvazky a pletivo (nesmí vrůstat do kůry) a můžeme doplnit mulč. Je velmi důležité nepoškodit báze kmenů například při kosení trávy.

To je vše, co vyžaduje zdravý strom, který se dobře ujal. Kontrola jeho zdravotního stavu nám zabere podstatně méně času než třeba kontrolování e-mailů. A navíc je za námi vidět velký kus práce, zvláště o pár let později. ■

Přejeme příjemné sázení!

Volejte řediteli

Dlouholetá „tvář“ Hnutí DUHA a náš programový ředitel Vojtěch Kotecký (1974) se rozhodl odejít. Po dvaceti dvou letech jej nahrazuje Jiří Koželouh (1983). Akce „ředitel je mrtev, ať žije ředitel“ se však nekoná. Třeba proto, že oba pánové mají zelené priority a věří na duhové zítřky.

Jak dlouho ve vás zrálo rozhodnutí odejít?

Vojtěch Kotecký: Pracoval jsem v Hnutí DUHA dvaadvacet let a poslední desetiletí jsem vedl naši programovou práci. Viděl jsem, jak roste spousta velmi talentovaných kolegů, a bylo vidět, že organizaci prospěje, když se po čase opět prostrídá vedení. S kolegy jsme se na tom předběžně dohodli před necelým rokem a zhruba od dubna připravovali předání mé práce Jiřímu.

Do jaké míry a v jakých kategoriích se podle vás změnilo nahlížení Čechů na životní prostředí či na péči o krajinu z dlouhodobého hlediska?

VK: Češi a Češky se během posledních dvou desetiletí začali daleko více zajímat o své zdraví a kvalitu života. Vezměte si třeba třídění odpadu – pořád kulháme za zeměmi, jako je Německo, nicméně recyklujeme několikrát více než před takovými dvanácti lety. Dobrým signálem je i stoupající poptávka po biopotravínách z ekologického zemědělství.

Hnutí DUHA se angažuje i v této oblasti?

VK: Prosazujeme reformu zemědělských dotací. Pracujeme na tom, aby stát lépe podporoval ekologické zemědělství a skončili obří

subvence pro průmyslovou velkovýrobu. Vytvořili jsme a provozujeme web Adresarfarmaru.cz, kde si každý může najít kontakty na zemědělce, biokluby, tržnice nebo bedýnky ve svém okolí – a nakupovat přímo od nich místní potraviny.

Patrně největším problémem prostředí, ve kterém žijeme, je smog. Rodí se další a početnější generace astmatiků a alergiků. Jak v této problematice pomáhá vaše nezisková organizace?

VK: Soustředili jsme se na to, aby stát něco začal dělat se smogem na vesnicích nebo okrajích měst, kde je jeho hlavní příčinou staré vytápění špinavým uhlím. Prvním krokem byla pomoc domácnostem, které si chtějí vyměnit kotel za čistší. Ale potřebujeme také upravit program Nová zelená úsporám, aby se zateplováním domů pomáhal i sociálně slabším lidem nebo důchodcům, a tudíž v domech měli teplo s podstatně menším množstvím paliva.

Dramatická situace na Ukrajině a Blízkém východě i závěry vědců mluví jasně. Ropa a zemní plyn jsou ekologický, bezpečnostní i ekonomický problém. Čeho chcete dosáhnout a čeho si myslíte, že je možné dosáhnout?

Jiří Koželouh: Sobotkova vláda

má ve svém programovém prohlášení slib, že předloží zákon o snižování závislosti na fosilních palivech, tedy na ropě, zemním plynu a uhlí. Je to obrovský úspěch Hnutí DUHA a všech, kteří nás podporují. Se zákonem jsme přišli na základě britské inspirace. Ostrovní království přijalo podobnou legislativu před šesti lety a už se jim podařilo srazit závislost – a tedy i škodliviny – o dvě procenta ročně. Takový úspěch doprovázený boomem inovací a chytrých řešení od zateplování domů přes rozvoj veřejné dopravy až po místní potraviny v obchodech můžeme zažít i v Česku. Vláda ovšem nesmí zůstat jen u slibu, zákon musí opravdu připravit a prosadit. Budeme pracovat na tom, aby na slib nezapomněli.

VK: Hodně důležité jsou programy, které lidem umožní snížit jejich vlastní závislost na velkých energetických společnostech – a také na dovážených palivech. Proto jsme přichystali velký program, který bude prosazovat, aby stát lépe pomáhal rodinám, jež si chtějí třeba postavit solární panel na střeše. Asi neprozradím žádné tajemství, když řeknu, že Jiří s ním má velké plány.

Dlouhodobě přesvědčujete politiky i obce, že spalování odpadků je vyhazování peněz i surovin.

Jak to vypadá aktuálně?

JK: Parlament nedávno schválil zákon, který namísto recyklace preferuje spalování a jde na ruku teplárenské loby. Ale je zároveň natolik vágní, že ministr životního prostředí musí nyní přesně rozhodnout, co se s odpady bude dít. Budeme s ním a jeho lidmi jednat a připomínat jim, že vláda – opět i díky práci Hnutí DUHA – slíbila dát přednost lepší recyklaci.

Do jaké míry se daří v České republice třídít odpad v porovnání s ostatními částmi Evropy?

JK: Jsme jednoduše pozadu. Recyklujeme jenom 30 % komunálních odpadů. Přitom třeba Německo se blíží k 70 %. Je to proto, že lidé u nás mají popelnici před domem, zatímco k barevným kontejnerům to mají stovky metrů (pokud vůbec nějaký najdou).

VK: Máme velkou výhodu, že můžeme poukázat na konkrétní úspěšné příklady, od kterých náš stát může opisovat. Zmíněné Německo, ale i Rakousko či belgické Vlámsko jsou země, které recyklují většinu odpadků, takže co nejvíce surovin vracejí do výroby a vyhazují jenom opravdu nepoužitelné zbytky. Navrhujeme, jak jejich postupy překlomit do praktických řešení pro česká města a obce.

Do jaké míry je pro ekologickou organizaci těžké úspěšně čelit lobbistům spalovnařských firem?

VK: Máme docela slušnou výhodu v tom, že recyklace, kterou prosazujeme, je pro rodiny levnější.

Starostové obcí a měst si to umějí spočítat.

JK: Byznys s odpadky chtějí dělat třeba teplárenské firmy. Konkrétně stavět megaspalovny s využitím dotací a pak těžit ze zvyšujících se poplatků za popelnice. Příliš je nezajímá, že znehodnocují cenné suroviny, které je potřeba znovu vytěžit a dovézt. Hnutí DUHA však preferuje spíše nižší účty pro rodiny a menší závislost na dovozu surovin z nestabilních oblastí.

K nejznámějším projektům Hnutí DUHA patří aktivity v rámci šumavského národního parku a s tím související ochrana divočiny a šelem. Šumavu vnímáme podle všeho jako skutečně NÁRODNÍ park. V jaké podobě se jej podaří zachovat pro další generace?

JK: Zrovna před pár dny padlo důležité rozhodnutí politiků. Poslanci a poslankyně doslova smetli zákon, který vytvořilo pár senátorů kolem Tomáše Jirsy z ODS. Ten zákon by národní park zlikvidoval, nechal by jen jméno. Šlo navíc o úplně obyčejný nájezd na státní pozemky, o něž mají zájem například lidé kolem zmíněného senátora Jirsy. Ale veřejnost si to uvědomuje. Přes 40 000 lidí – jistě i mnoho čtenářů a čtenářek Magazínu – podepsalo petici za lepší zákon o Národním parku Šumava a mnozí poslanci nám psali, že s námi souhlasí. Nebyli jsme v defenzivě a ani teď nepolevujeme. Spolu s vědci navrhujeme zákon, který by zajistil ochranu unikátní divočiny i prosperitu obcí.

VK: Můj tip: skončí to dobře. Lepší ochranu národního parku jsme prosazovali léta, byly tam kroky dopředu i zpátky. Ale když se na to podíváte za celou tu dobu, ochrana šumavské přírody se, podtrženo a sečteno, postupně vylepšuje. Senátorský atak, který se snažil Šumavu víceméně rozdělit na stavební parcely, neuspěl a myslím, že se to bude šinout k nějakému závěru, který zajistí ochranu vzácných zvířat, divokých rašelinišť i posledních pralesů a postará se o to, aby horská krajina byla otevřená návštěvníkům.

Jak podle vás ovlivní rozhodnutí o Šumavě situaci v dalších národních parcích a chráněných krajinných oblastech České republiky?

JK: Šumava je cenná a hodná ochrany. Ale je to i symbol. Naše největší

divočina. A inspiraci můžeme hledat hned za hranicemi, u šumavského souseda, v Národním parku Bavorský les. Takže to jde a nemusíme ani čekat na výsledek debaty o Šumavě.

VK: Je to také důležitý precedent. Například pokud by jednomu senátorovi prošlo, aby kvůli obchodním zájmům svého vlastního poradce a navzdory velkému odporu veřejnosti parlamentem protlačil zákon, který otevře živelné výstavbě jeden z nejvzácnějších klenotů české přírody, nebylo by v bezpečí nejspíš vůbec nic. Proto s námi úzce spolupracují také špičkoví vědci. Uvědomují si, co je v sázce.

Lidé podle všeho o vzácné šelmy v naší krajině stojí. Stojí šelmy o lidi?

JK: Nestojí o to, dát si lidi k obědu. V tomto ohledu mají jinou kořist. Třeba lesní zvěř, kterou šelmy – pokud jich je dost – pomáhají regulovat, a chránit tak semenáčky tolik potřebných listnáčů. Rys či

vlk tedy není jen nádherné zvíře, ale také „zdravotník“, který pomáhá udržovat lesy v kondici. A zdravé lesy nejsou jen krásné, ale zadržují také více vody a chrání nás před povodněmi.

VK: Návrat rysů nebo vlků dobře ukazuje, že se ve skutečnosti dokážeme o naši krajinu podělit s divokými zvířaty. A platí to také naopak – vzácné šelmy často žijí překvapivě blízko lidem a obě strany jsou v pohodě. Letos se poprvé narodila vlčata v lesích pár kilometrů od Máchova jezera. Orli hnízdí v zalidněné jihočeské krajině nebo pár kilometrů od Ostravy a podobných příkladů je víc.

Jiří, jak dlouho pracujete v Hnutí DUHA?

JK: Do Hnutí DUHA jsem přišel na sklonku roku 2008 a zapojil jsem se rovnou do příprav iniciativy Velká výzva. Působil jsem v týmu našich energetických expertů. Měl jsem na starosti přípravu zákona

o snižování závislosti na fosilních palivech, ale také třeba pořádání různých akcí pro veřejnost. Pracoval jsem na analýze toků peněz, které platíme za plyn a ropu do Ruska či Ázerbájdžánu.

Před příchodem do Hnutí DUHA jsem šest let pracoval na ochraně životního prostředí v Brně, zejména jsem bránil život ve městě před rozpináním supermarketů a usiloval jsem o lepší územní plán.

Jaké jsou vaše „ředitelské“ ambice a plány?

JK: Chtěl bych například, aby se nám během mého ředitelování podařilo sladit pohled lidí a politiků na čisté obnovitelné zdroje energie. Zatímco lidé by rádi více energie z větru či slunce, ministr průmyslu navrhuje, aby stát dál házel klacky pod nohy všem, kteří chtějí být soběstačnější a nezávislejší na ČEZu a podobných mamutech. Chtěl bych, aby se žáby na prameni pohnuły.

Chci také, aby se nám všem v národní kanceláři Hnutí DUHA dobře pracovalo. Aby se dařilo místním skupinám a abychom podporu všech našich příznivců nezklamali a prosadili zase o něco lepší prostředí pro život, čistší vzduch v ulicích, více prostoru pro divokou přírodu a méně odpadků na skládkách, zato více místních potravin v obchodech. S tak zapálenými a odborně zdatnými lidmi, co tu v Hnutí DUHA kolem sebe vidím, nemám obavu, že by se nám to nepovedlo. ■

SPRÁVNÁ ROZHODNUTÍ EXISTUJÍ!

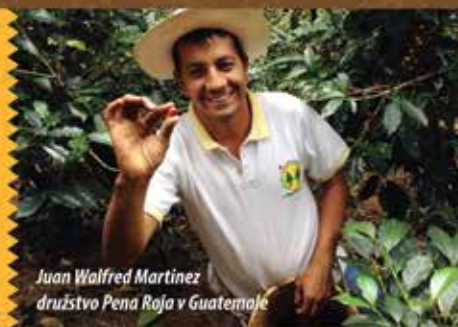
Obchod NaZemi je sociálním podnikem, který vlastní nevládní nezisková organizace NaZemi. Veškeré zisky Obchodu NaZemi jsou použity na naši vzdělávací a osvětovou činnost. V obchodě i na e-shopu nabízíme pouze kvalitní a osvědčené fairtradové výrobky. Vždy se snažíme být o krok napřed, proto pro vás vyhledáváme to nejlepší zboží u několika zahraničních dodavatelů. V kamenném obchodě se můžete potkat s mnoha milými lidmi, kteří vás budou obsluhovat, našimi skvělými dobrovolníky. Nakupování na Pekařské 22 si můžete zpříjemnit také čerstvě připravenou kávou s sebou. Nákupem v Obchodě NaZemi podpoříte fungování chráněného pracovního místa a pokud jste firma, nákupy u nás si můžete započíst do náhradního plnění.

FAIR CAFÉ

TA PRAVÁ FAIRTRADOVÁ KÁVA PRO VAŠI FIRMU!

Fair Café je naše vlastní prvotřídní směs arabiky z Guatemaly a středního Mexika a robusty z Tanzánie. Káva se vyznačuje plnou a vyváženou chutí se střední kyselostí. Nově nabízíme také vlastní řadu sypaných čajů Fair Tea.

Juan Walfred Martinez
družstvo Pena Roja v Guatemale

VÁNOČNÍ BALÍČKY

PRO KLIENTY ČI ZAMĚSTNANCE – OD NAZEMI!

Obchod NaZemi má několikaletou zkušenost s dodáváním na míru připravených dárkových balíčků do firem, které je používají jako pozornost pro své zaměstnance či klienty. Balíčky mohou obsahovat fairtradové potraviny i originální řemeslné výrobky.

KAMENNÝ OBCHOD I E-SHOP

ŠIROKÝ SORTIMENT!

Prodeji fairtradových výrobků se věnujeme již 10 let a za tu dobu se nám podařilo ozkoušet to opravdu dobré fairtradové zboží. Vyberte si u nás (na Pekařské 22 v Brně nebo na obchod.nazemi.cz), zkuste skvělé fairtradové produkty a podpořte tak činnost NaZemi.

Fair trade je spravedlivý obchod. Lidem ze zemí Afriky, Asie a Latinské Ameriky dává možnost užít se vlastní prací za důstojných podmínek. Dostávají spravedlivě zapláceno, pěstují s ohledem na životní prostředí a jejich děti můžou chodit do školy.

KAMENNÁ PRODEJNA
Obchod NaZemi, s. r. o.
Pekařská 22
Brno

E-SHOP
obchod.nazemi.cz
obchod@nazemi.cz

KANCELÁŘ
NaZemi
Kounicova 42, Brno
info@nazemi.cz

FAIRTRADE.CZ
NAZEMI.CZ

**Rysí hlídky opět tuto zimu vyrážejí do terénu.
Pytlákům i šelmám na stopě. www.selmy.cz**

Magazín Hnutí DUHA, XVII. ročník, číslo 3/2014.

Vydává: Hnutí DUHA, Údolní 33, 602 00 Brno, telefon: 545 214 431, e-mail: pratele@hnutiduha.cz.

Redakce: Jiří Koželouh, Magda Svobodová, Simona Horká, Žaneta Gregorová.

Sazba a grafika: Markéta Jedličková. Obálka: Nakopněte žábu.

Podávání novinových zásilek povolila Česká pošta, s. p., OSP Brno, č.j. P/23623/93 ze dne 25. 10. 1993. Registrováno u MK ČR E 12145. Tištěno na recyklovaném papíře.

Hnutí DUHA prosazuje zdravé prostředí pro život, pestrou přírodu a chytrou ekonomiku. Dokážeme rozhybat politiky a úřady, jednáme s firmami a pomáháme domácnostem. Našich výsledků bychom nedosáhli bez podpory tisíců lidí, jako jste vy.